

NNGYK

NEMZETI NÉPEGÉSZSÉGÜGYI
ÉS GYÓGYSZERÉSZETI KÖZPONT

Diétás étkeztetés feltételeinek vizsgálata a közétkeztetésben, 2022

Dolgos Judit Ágnes

Bakacs Márta, Illés Éva, Varga Anita, Zentai Andrea

Magyar Gyermekek-gasztroenterológiai Társaság XIII. Kongresszusa
Esztergom, 2024. 10. 05.

Diétás étkezés a Közétkeztetési rendelet alapján

- A Közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet (továbbiakban: Rendelet) 2015 óta hatályos.
- A **diétás étkeztetést** a Rendelet **15. §**-a szabályozza.
- Előírja, hogy **szakorvos által igazolt** diétás étkezést igénylő személy számára az **állapotának megfelelő diétás étrendet kell biztosítani**.
- A diétás étkezés csak **szakorvosi javaslattal** adható, a diétás étkeztetés biztosítását igazoló **szakorvosok** körét a **2.§ (1) 22.** pontja határozza meg.
- A Közétkeztetési rendelet 15. § (2) és (2a) bekezdésében foglaltak meghatározott körülmények fennállása esetén lehetővé teszik, hogy az intézmény **más közétkeztetőtől** rendelje meg, vagy bizonyos feltételekhez kötve a **szülő** biztosítsa a diétás ételt.
- A Közétkeztetési rendelet értelmében **táplálékallergia és -intolerancia esetén a 1169/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (továbbiakban: Jelölési rendelet) II. mellékletében felsorolt allergiát vagy intoleranciát okozó anyagok és termékek esetén kell az intézménynek a diétás étrendet biztosítani**.

„Jelölési rendelet” vonatkozásai a közétkeztetésben

A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló **1169/2011/EU** európai parlamenti és tanácsi rendelet rendelkezik.

A Jelölési rendelet értelmében számos más tartalom mellett az előre csomagolt élelmiszerek csomagolásán kötelező feltüntetni, illetve valamilyen módon kiemelni, a Jelölési rendelet II. Mellékletében felsorolt **allergiát, intoleranciát leggyakrabban kiváltó összetevőket** is.

A Közétkeztetési rendelet értelmében táplálékallergia és -intolerancia esetén a Jelölési rendeletben felsorolt allergiát vagy intoleranciát okozó anyagok és termékek esetén kell az intézménynek a diétás étrendet biztosítani.

1. **Glutént** tartalmazó gabonafélék
2. **Rákfélék**, és a belőlük készült termékek
3. **Tojás**, és a belőle készült termékek
4. **Hal**, és a belőle készült termékek
5. **Földimogyoró**, és a belőle készült termékek
6. **Szójabab**, és a belőle készült termékek
7. **Tej**, és az abból készült termékek
8. **Diófélék**: azaz mandula, mogyoró, dió, kesudió, pekándió, brazil dió, pisztácia, makadámia vagy queenslandi dió és a belőle készült termékek
9. **Zeller**, és a belőle készült termékek
10. **Mustár**, és a belőle készült termékek
11. **Szezámmag**, és a belőle készült termékek.
12. **Kén-dioxid**, és az SO₂-ben kifejezett szulfitek
13. **Csillagfürt**, és a belőle készült termékek
14. **Puhatestűek**, és a belőlük készült termékek

Módszer és minta

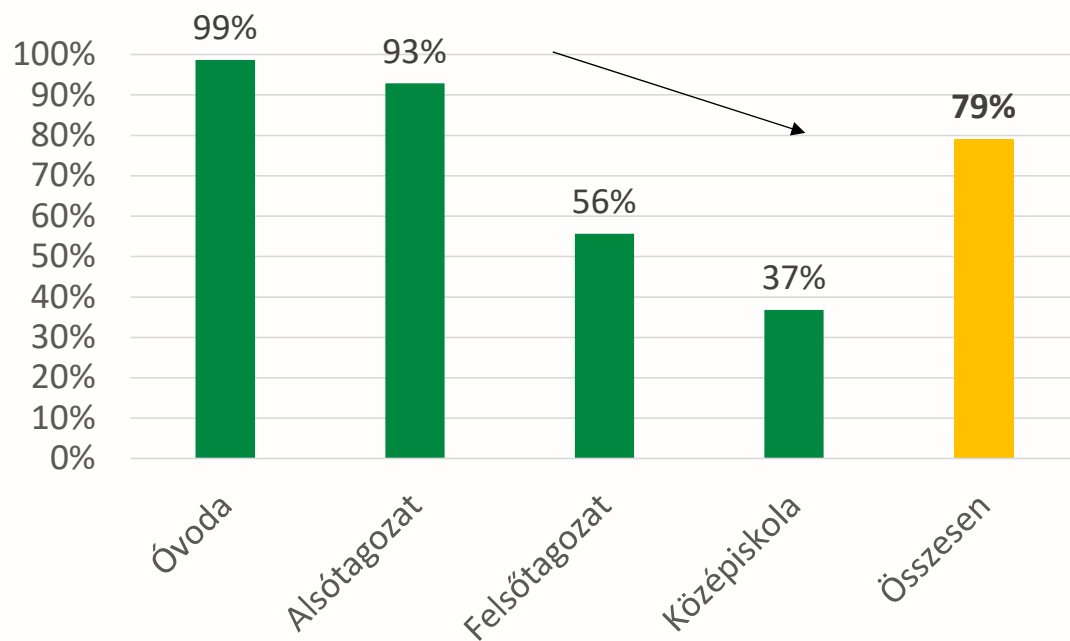
- A felmérés az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet (OGYÉI) és a Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK) **2022-es** kiemelt munkatervi feladatainak részeként valósult meg.
- A kérdőívek és a módszertan kialakítását az **OGYÉI és az NNK**, az eredmények feldolgozását az OGYÉI végezte.
- A közétkeztetés táplálkozás-egészségügyi ellenőrzését végző **kormányhivatalok népegészségügyi főosztályai** végezték a terepmunkát és a hatósági ellenőrzést.
- **Intézményi kérdőív** járasonként 20 db (10 db óvoda, 10 db iskola) (n=1218)
- **Főzőkonyhák** helyszíni ellenőrzésével összekötött kérdőíves vizsgálat (n=375)

Intézményi kérdőívek eredményei

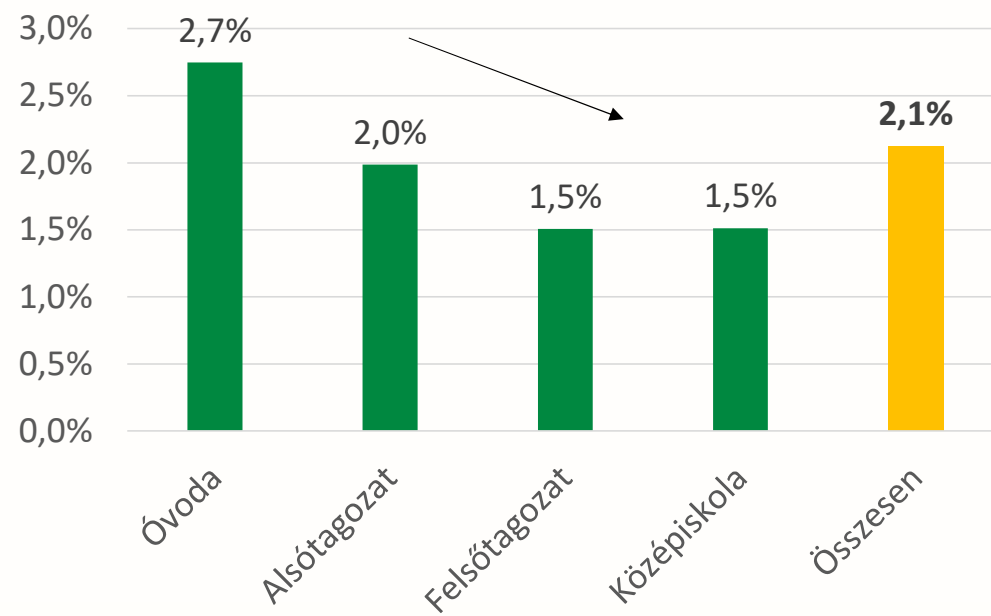
INTERAKTÍV KÉRDÉS KÖVETKEZIK

Intézményre vonatkozó létszámadatok

Közétkeztetésben résztvevő
gyermek aránya

Diétás étkeztetési igénnyel rendelkező
gyermek aránya

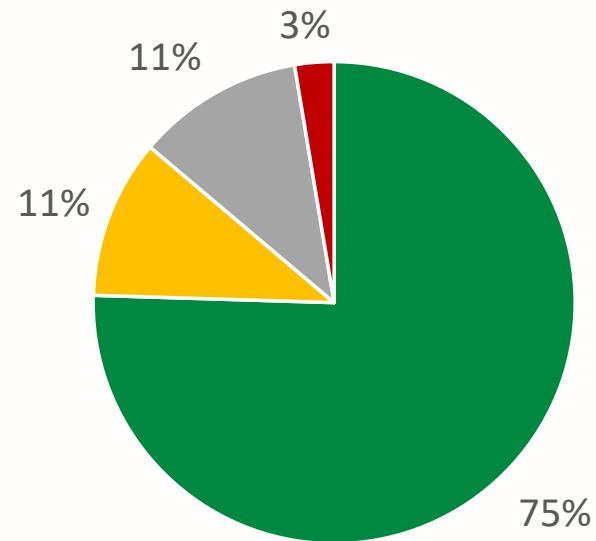

Diétás étkezők aránya

Diétás étrend	gyermekek száma	a diétás közétkeztetést igénybevevők %-ában
Tejmentes	1948	32%
Tejcukorérzékeny	1014	17%
Glutént tartalmazó gabonaféle-mentes	885	15%
Tojásmentes	743	12%
Szénhidrátanyagcsere-rendellenesség	434	7%
Diófélementes	310	5%
Földimogyoró-mentes	249	4%
Szójamentes	241	4%
Szezámmagmentes	43	1%
Halmentes	38	1%
Szulfitmentes	28	<1%
Mustármentes	25	<1%
Zellermentes	18	<1%
Rákfélementes	14	<1%
Csillagfűrtmentes	3	<1%
Puhatestű mentes	2	<1%

Diétás étkezési igények igazolása

Mi alapján történik intézményünkben a diétás igények biztosítása?

- Rendeletben meghatározott szakorvos igazolása alapján
- házi orvos, gyermekorvos vagy egyéb szakorvos igazolása alapján
- szülői kérésre
- egyéb

Élelmezési kérdőívek eredményei

Diétás étrendek a közétkeztetésben (főzőkönyhák)

277 különböző válasz egységesítése – **72** azonosított diéta típus

- Tejérzékeny / **tej- vagy laktózmentes**
- Lisztmentes / gluténszegény – **Gluténmentes**
- Cukorszegény / csökkentett szénhidrát / cukormentes / diabetikus / hozzáadott cukor mentes / natív cukor mentes / szénhidrátanyagcsere-rendellenesség – **módosított szénhidráttartalmú/ cukorbeteg diéta**
- Olajosmag mentes?
- „allergénmentes”, „nutritív”, „ekcémás”, „összetett”
- „Tojásérzékenység”, „gyümölcsök-fűszerek mentes”, „mogyorófélék mentes”

Diétás étrendek a közétkeztetésben (főzőkönyhák)

Legösszetettebb diéták:

10 élelmiszer eliminációja került meghatározásra

**tej-tojás-földimogyoró-diófélék-szója-zeller-
barack-marhahús-szőlő-zöldbab –mentes**

7 élelmiszer eliminációja került meghatározásra

**glutén-tej-tojás-olajosmag-szója-citrus-
marhahúsmentes**

6 élelmiszer eliminációja került meghatározásra

tej-olajosmag-szója-banán-citrus-mustármentes

Egyéb mentességek, amik biztosítása előfordult, de a 1169/2011/EU Jelölési rendelet nem tartalmazza:

**citrus, banán, eper, barack, szőlő
„gyümölcs”, paradicsom,
hüvelyes, zöldbab, borsó,
szárnyashús, csirkehús,
pulykahús, marhahús,
tartósítószer, benzooesav,
„fűszerek”, fokhagyma, fahéj,
méz, mák**

Összegzés

- **Diétás étrendek** pontos meghatározása, megnevezése, **egységes nevezéktanának kialakítása és következetes használata** a diétás étkeztetés teljes folyamata során (szakorvosi igazolás kiállításától a tálalásig) az **ellátás biztonságossága szempontjából kulcsfontosságú** lenne.

Tevékenységeink

kézikönyv
a táplálkozás-egészségügyi
minősítő rendszer használatához

felmérések
iskolai, óvodai, kórházi, szociális

közbeszerzés javítása
útmutató és nemzetközi
jógyakorlat-adaptálás

OTKA-pályázat

rendelet
rendeletalkotás, -módosítás,
EU beválasztotta a jó gyakorlatok gyűjteményébe

**Egészséges táplálkozást
ösztönző iskola program**

**szakmai
állásfoglalások**

szakirodalom-figyelés

**közétkeztetési
munkacsoport**

**„Diétás étkeztetés”
kiadvány**

GYIK

60+ egészség
élelmezésben dolgozóknak
készült segédanyag

iskolabüfé-ajánlás

**fenntarthatóság
témájú cikkek**

**élelmezésvezetői
továbbképzés**

**Közel
3000 fő!**

Diétás étkeztetés kiadvány

Az MDOSZ, SOTE, EMMI-OTFHÁT közreműködésével kidolgoztuk és online közzétettük a „Diétás étkezés” kiadvány.

Lapozzon bele!

<https://merokanal.hu/dietas-etkezes-szuloknak-kozetkeztetoknek/>

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

dolgos.judit@nngyk.gov.hu

taptud@nngyk.gov.hu